

MEMORANDUM 1. POSVETA O SREBRNI EKONOMIJI

8. junij 2016

1. Srebrna ekonomija zahteva celostno vizijo poznejših let življenja, na kateri bodo utemeljene posamezne strategije. V ta namen je potrebno opredeliti koncept srebrne ekonomije in jo obravnavati celostno, pri tem pa velja upoštevati vrsto akterjev te ekonomije in ne zgolj starejše. Srebrna ekonomija bo do leta 2060 dosegla 5 % BDP in najverjetneje bo v svetovni ekonomiji srebrni trg eden najpomembnejših trgov sredi starajoče se družbe. Podprta z napredkom tehnologije bo srebrna ekonomija zadovoljevala potrebe starejših, pri tem pa bo posegla v vse sektorje gospodarstva: v sektor proizvodnje, distribucije in sektor porabe blaga in storitev.
2. Starejši niso dovolj uporabljen vir v družbi in srebrni ekonomiji. Če se bodo nenehno učili, bodo lahko pripomogli k učenju mladih generacij, lahko se bodo učili od mladih in tako skupaj z njimi ustvarili finančno učinkovit "zaključen krog". Lahko bodo tudi ustvarjali priložnosti za učenje drugih starejših. Strukture kot so univerze za tretje življenjsko obdobje že omogočajo tovrstne dejavnosti. Če starejših ne bodo ovirali kultura, diskriminacija in zakonodaja, bodo ti lahko opravljali plačano ali prostovoljsko delo. Strukture za prenos znanja in spretnosti obrtnikov na otroke in mlade že obstajajo. Tovrstne strukture velja tudi ustvariti in podpreti ob pomoči že obstoječih; kot so podjetja, knjižnice, univerze za tretje življenjsko obdobje, društva itd. V ta namen bomo potrebovali mrežo s pravimi obrtniki, pravimi delavnicami in pravo opremo.
3. Srebrna ekonomija je povezana z dejavnim staranjem in zahteva, da generacije med seboj tesno sodelujejo. Srebrna ekonomija naj bi upoštevala vrsto potreb starejših, pa ne le potrebe, ki izhajajo iz pomanjkanja (gibalna oviranost, slabši vid, sluh ipd.), marveč tudi potrebe po rasti, višje psiho-socialne potrebe, pa tudi kompetence starejših. Srebrna ekonomija naj se osredotoči na normalno in ne le patološko staranje. Tehnologija, na kateri temelji srebrna ekonomija, lahko zadovoljuje različne potrebe.
4. Starejši bodo tako porabniki kot tudi proizvajalci tehnologije, blaga in storitev v srebrni ekonomiji. Ker bo ta ekonomija inovativna v sektorjih kot so stanovanje, zdravje, zavarovanje, dobro počutje, pomočna tehnologija itd., bo utemeljena na inovacijah inovatorjev. Ti bodo v starajoči se družbi morali biti vseh starosti. Nadalje bo utemeljena na kompetencah in vseživljenjskih izkušnjah, ki so si jih starejši pridobili v različnih socialnih vlogah na delovnem mestu in drugod.

5. Srebrna ekonomija zahteva enakovreden dostop do tehnologije, izobraževanja, usposabljanja ne glede na starost. Učenje starejših bo igralo ključno vlogo v doseganju širokega razpona družbenih in ekonomskih ciljev, med katere prištevamo tudi daljšanje inboljšanje delovnega življenja, nižanje stroškov odvisnosti inboljšanje zdravja ter dobrega počutja kakor tudi sodelovanje v srebrni ekonomiji. Vlade naj tako v svoje politike vnesejo širšo vizijo vseživljenjskega učenja, ki bo vključevala tudi ljudi po koncu delovne dobe, takšno, ki bo spodbujala prožne oblike neformalnega učenja različnih ponudnikov.
6. Srebrna ekonomija bo zatirala diskriminacijo po starosti, ki prizadeva tako mlade, ki so »zašolani« in jih trga dela ne sprejme, ker nimajo dovolj izkušenj, kot tudi stare, ki pa izkušnje imajo, a jih trg dela kljub temu iztisne na svoj rob. Srebrna ekonomija nujno zahteva spremembe zakonodaje, ki zdaj preprečuje starejšim opravljati prožne oblike plačanega dela. Različni bonusi so zdaj namenjeni zaposlenim starejšim od 60 do 65 let starosti (izplačevanje 20 % prihodnje pokojnine), kar pa ne velja za tiste nad 65 let. Tistim, ki ostanejo zaposleni po dopolnjeni upokojitveni starosti, bi veljalo zagotoviti enake možnosti.
7. Starejši imajo pravico, da se z njimi posvetujemo in da sodelujejo, ko gre za učenje, delo in sodelovanje v srebrni ekonomiji. Navadno oni sami najbolj vedo, kaj potrebujejo in kaj lahko prispevajo. Če naj srebrna ekonomija zadovoljuje potrebe starejših, so potrebne vmesne učne, zdravstvene, socialno varstvene ustanove, potrebne so tehnološke rešitve in nevladne organizacije, gospodarska, obrtna in druge zbornice, ki naj nudijo podporo samo-organiziranim dejavnostim, proizvodnji in porabi v starajoči se družbi in srebrni ekonomiji.
8. Še več, v srebrni ekonomiji, na starajočem se trgu dela je boljše uveljavljanje starejših delavcev vprašanje konkurenčnosti in ne dobrodelnosti. Delovno zakonodajo bi morali prilagoditi družbenemu in ekonomskemu razvoju. Urediti bi veljajo prožne oblike dela, delo na daljavo, delo s skrajšanim delovnim časom po upokojitvi. Veljavna zakonodaja izvaja prevelik pritisk na generacije srednjih let, ki naj bi skrbele za starostno odvisne skupine.
9. Neustavna ne-enakost starejših naj se ukine, še posebej neenakost obrtnikov, tistih, ki jim je 25 % pokojnine zamrznjena, če nadaljujejo z delom po upokojitvi, tisti, ki delajo po avtorski pogodbi, pa so obravnavani drugače.
10. Nezaposlenost oseb nad 50 let starosti se zvečine spremeni v trajno nezaposlenost, kar pomeni, da trg zgubi storilnost in izkušnje, pomeni strošek za državo in tveganje za mentalno zdravje posameznikov in njihovih družin.
11. Mreženje vseh vrst, iz oči v oči ali virtualno, mreže posameznikov in organizacij, občin in držav bodo temeljnega pomena v srebrni ekonomiji. Vprašanje staranja naj bi postalo predmet e-sodelovanja občin brez meja.